

quod haberet propriam existentiam, non haberet illam nisi ut principium quo, seu forma; non ut principium quod. Principium autem quo, sine subsistentia non potest operari, quia operationes sunt suppositorum, ut supra latius diximus. Cum ergo pro illo priori humanitas proprium suppositum non habuerit, et quia fides docet nunquam fuisse sine supposito divino, ideo pro illo priori non potuit operari, et consequenter nec mereri.

XVII. Vazquez autem disputatione XXI, negat illud principium: Actiones sunt suppositorum, sed dicit solum esse singularium, et existentium; quod etiam totum habere poterat humanitas pro illo priori, et ideo tradit aliam rationem in capite sexto, cur non potuerit humanitas mereri de congruo incarnationem, quæ tamen nihil probat, quia non ostendit gratiam habitualement Christi, non potuisse dari illi humanitati intuitu unionis pro alio priori naturæ subsecuto, sicut gratia data est patribus intuitu incarnationis; et sic non repugnabit dari Christo intuitu ejusdem unionis. Nec tamen propterea illa gratia, etiam pro illo priori constitueret filium adoptivum, quia filiatio non est naturæ, sed suppositi, seu personæ, ut dicitur infra quæstione XXIII. Pro illo autem priori nondum intelligebatur persona, sed sola natura, et ita gratia in natura nondum dabat effectum proprium personæ, qualis est filiatio adoptiva.

ARTICULUS III.

Utrum detur causa instrumentalis physica incarnationis.

I. Inter eos, qui sentiunt non posse dari causalitatem physicam instrumentalem sacramentis, conse-

quenter existimant, neque etiam dari talem causalitatem pro incarnatione, ut Vazquez dist. XXV, capite primo; qui vero tenent causalitatem istam esse possibilem, dividuntur; nam pater Suarez hic disp. X, sectione prima, existimat posse dari instrumentum physicum incarnationis, quod etiam probabile reputat Cabrera quæst. II, artic. X, disputatio prima. Imo quod probabile est de facto hoc fuisse communicatum Beatæ Virgini Mariæ, alii sentiunt oppositum, ut Medina III part. quæst. III, art. IV; Alvarez quæst. III, art. II, disp. XII.

II. Nos vero supponimus, et admittimus, posse dari causam instrumentalem physicam circa immutationes supernaturales, excepta immutatione annihilationis, et creationis, ut tradit D. Thomas infra quæstione XIII, articulo secundo. Atque ita non debet negari instrumentalis causalitas propter excellentiam, et perfectionem rei productæ per illam, etiamsi requirat infinitam virtutem, sicut est productio gratiæ. Sed tota ratio ad negandum causam physicam instrumentalem pro alicujus termini productione, debet sumi ex ipso modo. Si enim aliquid produceretur ex nihilo, et cum carentia subjecti, non potest concurrere ad illud causa instrumentalis creata, quia hæc non operatur nisi ex subjecto, quia operatur per actionem, quæ accidens est, et ipsa operatio instrumentalis est per modum applicationis virtutis principalis agentis ad aliquem effectum, et omnis applicatio circa subjectum est, non circa nihil.

III. Si vero id, quod producit sit ex aliquo subjecto, bene potest admittere causalitatem instrumentalem creatam, ut latius solet tractari infra quæst. LXII de sacramentis: et nos diximus tomo II, I part.

circa quæstionem XLV, ostendendo non posse dari instrumentum creationis. Quare hoc solum restat videndum hic, utrum incarnatio sit talis effectus, quod supponat aliquod subjectum existens, circa quod possit operari instrumentalis causalitas, vel non supponat illud; unde discernendum est an sit possibilis talis causalitas, vel non.

CONCLUSIO.

IV. Dico ergo quod in sententia, quæ tenet humanitatem existere propria existentia non potest assignari implicatio quare non possit dari instrumentalis causalitas incarnationis; in sententia tamen opposita, quæ est D. Thomæ infra quæstione XVII, art. II, quod humanitas non habet existentiam propriam, sed divinam, potest assignari hæc implicatio.

V. Prima pars probatur, quia si humanitas habet existentiam, capax est ut circa illam versetur actio creaturæ; ergo potest Deus uti tali actione ad immutandam humanitatem, et producendam in illa unionem ad Verbum: sicut potest uti instrumento ad uniendum intellectui beati suam essentiam loco speciei, quia licet actio creata non habeat vim supra essentiam, habet tamen super intellectum creatum, ut participet unionem illam cum Deo.

VI. Ratio vero secundæ partis est, quia illa assumptio incarnationis nullum esse supponit in humanitate, sed totum tribuit; ergo in hoc æquiparatur creationi, unde ipsamet assumptione potest creatio Angeli, vel animæ perfici, vel consummari si assumatur a Verbo, quatenus ipsa creatio, quæ de se tendit ad producendum Angelum, vel animam

in esse impeditur per assumptionem, ne resultet proprium esse, sed loco illius communicetur ipsum esse Personæ divinæ. Qua ratione dixit S. Leo papa epistola XI: « Nostra natura ita assumpta est, non ut prius creata assumeretur, sed ut ipsa assumptione crearetur. » Quod non est sic intelligendum, quasi creatio, et assumptio sint eadem actio, sed quia esse, quod deberet dare creatio, impedivit, et supplevit assumptio. Habet ergo assumptio vim creationis quantum ad hoc, quod est præbere totum esse, et nihil supponere existens in natura; ac proinde eadem difficultas est ponendi actionem instrumentalem in incarnatione, et in creatione.

VII. Unde falsum est, quod dicit Suarez incarnationem fieri ex præsupposito subjecto, scilicet humanitate, vel secundum esse existentiam, vel secundum esse essentiam; vel etiamsi humanitas præexisteret in proprio supposito, et assumeretur a Verbo, tunc haberet subjectum circa quod versaretur actio instrumentalis. Sed respondetur humanitatem non præsupponi, ut subjectum existens, quia totum esse habet per assumptionem, si quidem esse proprium non manet, sed esse Personæ divinæ, per cujus communicationem existit humanitas. Operatio autem creata non versatur, nisi circa aliquid existens, in quo subjectetur. Si autem humanitas præexisteret, cum illa assumptio non fieret producendo aliquod accidens in humanitate, vel convertendo, aut transmutando ipsam, sed totum esse illi uniendo, per quod destrueretur proprium, et acciperet esse divinum, tunc non apparet quomodo id posset fieri per actionem instrumentalem, quæ nunquam potest præbere totum esse, sed solum ex aliquo præsupposito educere, vel convertere.

VIII. Denique pro hac sententia videri potest D. Thomas in iv, dist. viii, quæst. ii, art. iii ad tertium, ubi docet: « Dari actionem instrumentalem ad transsubstantiationem, et similiter potuisse dari ad formationem corporis Christi, et conceptionem. » Addit tamen: « Quod si in conceptione includatur unio, major difficultas est in conceptione Christi, quam in transsubstantiatione. » Illa autem major difficultas, de qua ibi loquebatur, est quoad actionem instrumentalem, de qua ibi erat sermo: ergo illam negat D. Thomas pro unione, licet concedat pro transsubstantiatione.

QUESTIO III.

DE MODO UNIONIS EX PARTE

PERSONÆ ASSUMENTIS.

Duo disputat D. Thomas in hac quæstione; alterum de principio, seu persona assumente: alterum de modo assumendi. Et in primis quinque articulis ostendit, quod Personæ divinæ convenit assumere, non autem naturæ secundum formalitatem, et officium naturæ. Potest tamen convenire subsistentiæ absolutæ, quæ maneret in Deo remotis personalitatibus relativis; et quod potest una Persona assumere naturam sine alia, ut modo factum est; et quod quælibet Persona potest assumere. In reliquis autem articulis agit de modo assumendi naturam, et etiam ostendendo, quod plures Personæ divinæ possunt assumere eandem numero naturam; et etiam e converso, una Persona plures naturas. Denique in articulo ultimo ostendit convenientias, ut potius secunda Persona, quæ est Filius assumeret naturam humanam, quam aliæ.

DISPUTATIO VI.

DE PERSONA ASSUMENTE.

—

ARTICULUS I.

Utrum implicet personalitatem creatam terminare alienam naturam?

I. D. Thomas articulo primo ad secundum affirmat proprium esse: « Divinæ Personæ propter ejus infinitatem terminare alienam naturam, » ubi reddidit rationem, quare persona creata terminare non possit, scilicet, quia non est infinita in ratione personæ. In quo tamen est magna difficultas, quare requiratur infinitas in persona ad talem terminationem. Et in primis objectio Scoti, quia personalitas ut distincta a

Patre, et secundum id, quod terminat naturam, non dicit infinitam perfectionem; imo nec perfectionem explicat in illo formali conceptu relationis.

II. Deinde, quia non est inconveniens, quod forma superior eminenter contineat infinitas formas inferiores, et tamen in se finita sit. Sicut sol eminenter continet in sua virtute infinitos effectus inferiores, quod producere potest, et tamen formaliter est aliquid finitum in se. Ergo similiter non repugnabit dari aliquam personalitatem superioris, et eminentioris ordinis, quæ contineat virtutem personalitatum inferiorum, et sic possit terminare inferiores naturas, licet in se finita, et creata sit.

III. Tertio, non implicat contradictionem, quod ea, quæ naturaliter sunt determinata ad unum effectum, vel terminum, possint de po-